

Korkeakoulu- opettajien ammatil- lisen verkko-ope- tuksen kompetens- sin edistäminen kolmikielisenä verkko-opetuksen koulutuksena

Anu Ylitalo

Suunnittelija ja kouluttaja, KM, LO
Tritonian EduLab
anu.ylitalo@tritonian.fi

Maria Byholm

Koordinaattori ja pedagogi, PeM
Tritonian EduLab
maria.byholm@tritonian.fi

Johdanto

Tritonian EduLab tarjoaa Vaasan viiden korkeakoulun (Vaasan yliopisto, Åbo Akademi i Vasa, Svenska handelshögskolan i Vasa, Vaasan ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan

Novia) henkilöstölle tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön koulutuskokonaisuuden: LIN - Learning in Networks (25 op). Learning in Networks (25 op) -koulutuskokonaisuus toteutetaan vuodesta 2014 lähtien koulutuksesta riippuen kaksi- tai kolmikielisenä (fin, sve, eng) ja koostuu seuraavista kursseista: LIN1: Johdatus iOpetukseen (5 op)

(fin+sve), LIN2: Verkko-opetuksen työkalut (5+5 op) (fin+sve), LIN3: Verkko-opetuksen toteutus (10 op) (fin, sve, eng).

LIN-koulutuskokonaisuutta kehitetään jatkuvasti Tritonian EduLab-neuvottelukunnan aineasiantuntijoiden ja EduLabin pedagogien välisenä yhteistyönä vastaamaan verkko-opetuksen ajankohtaisia käytäntöjä. Koulutuskokonaisuutta kehitetään asiantuntijaryhmässä, johon kuuluu eri alojen, kuten esimerkiksi pedagogiikan, mediapedagogiikan, tekniikan, luonnontieteiden, viestintätieteiden professoreita, tutkijoita ja asiantuntijoita Vaasan viidestä korkeakoulusta (Vaasan yliopisto, Åbo Akademi i Vasa, Svenska handelshögskolan i Vasa, Vaasan ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan Novia).

Tässä artikkelissa tarkastellaan lähemmin LIN3 - Learning in Networks 3: Verkko-opetuksen toteutus (10 op) -koulutusta lukuvuodelta 2012-2013. Koulutukseen osallistuneiden yliopisto- ja korkeakouluopettajien kohderyhmän perusteella koulutus toteutettiin kolmikielisenä (fin, sve, eng). Koulutusta on kehitetty vuosittain osallistujilta saadun palautteen pohjalta korkeakouluopettajien ammatillisen verkko-opetuksen kompetenssin kehittämiseksi. Molemmat artikkelin kirjoittajat työskentelevät pedagogeina Tritonian EduLabissa ja toimivat kouluttajina tässä koulutuksessa.

Artikkelissa tarkastellaan seuraavia kysymyksiä:

- Millaisilla pedagogisilla malleilla ja verkkopedagogisilla toteutustavoilla voidaan tukea korkeakouluopettajia ammatillisen verkko-opetuk-

sen kompetenssin kehittämisessä?

- Miten kurssisisällöt ja verkko-opetuksen toteutustavat yhdistettiin osallistujien osaamista edistäväksi ja kehittäväksi kolmikieliseksi koulutukseksi?
- Millaisilla pedagogisilla malleilla ja verkko-opetuksellisilla toteutustavoilla voidaan tällainen koulutus toteuttaa käytännössä?
- Miten kohderyhmän piirteet huomioitiin tällaisen koulutuksen toteutuksessa? (Koulutuksen osallistujat tulevat viidestä korkeakoulusta, joista 3 korkeakoulua on ruotsinkielisiä ja 2 korkeakoulua on suomenkielisiä. Lisäksi osallistujat ovat suomen-, ruotsin- ja englantinkielisiä korkeakouluopettajia, jotka edustavat eri oppiaineita ja tieteenaloja.)

Yleistä LIN3 - Learning in Networks 3: Verkko-opetuksen toteutus -koulutuksesta (10 op) (fin, sve, eng)

Tritonian EduLab tarjoaa vuosittain Vaasan viiden korkeakoulun henkilöstölle tieto- ja viestintätekniikan opetus käytön LIN3 - Learning in Networks 3: Verkko-opetuksen toteutus (10 op) -koulutuksen. LIN3-koulutuksessa tutustutaan verkko-opetuksen ja digitaalisen oppimateriaalin suunnitteluun ja toteuttamiseen käytännössä. Kurssin aikana osallistuja toteuttaa omaan opetukseen liittyvän digitaalisen oppimateriaalin kehittämishankkeen (verkkokurssi, sulautuvan opetuksen/blended learning -kurssi tai verkkokurssin osa). Kehittämishanketta työstehtään koko kurssin ajan mentoritoiminnan, verkkoaineiston, tehtävien ja ryhmätapaamisten tuella.

Kurssin tavoitteet räätälöidään yhdessä oman mentorin kanssa vastaamaan kunkin osallistujan sen hetkistä osaamista ja tarvetta. Kurssin suoritettuaan osallistujat osaavat suunnitella ja toteuttaa verkko-opetusmateriaalia ja toimia ohjaajana muille opettajille. LIN3-mentoroinnin tarkoituksena on tukea osallistujan verkkopedagogisten taitojen kehittymistä ja oman verkkokurssihankkeen etenemistä.

Lukuvuonna 2012–2013 LIN3-koulutukseen osallistui yhteensä 10 Vaasan korkeakoulujen osallistujaa. Osallistujat tulevat Vaasan viidestä korkeakoulusta, joista 3 korkeakoulua on ruotsinkielisiä (Åbo Akademi, Hanken ja Yrkeshögskolan Novia) ja 2 korkeakoulua on suomenkielisiä (Vaasan yliopisto ja Vaasan ammattikorkeakoulu). Osallistujat edustavat eri kansallisuuksia ympäri maailmaa. Siten LIN3-koulutuksen osallistujat olivat kieleltään suomen-, ruotsin- ja englanninkielisiä korkeakouluopettajia ja tutkijoita, jotka edustavat eri yliopistojen ja korkeakoulujen eri oppiaineita ja tieteenaloja. Tämä vaikutti siihen, että koulutus toteutettiin kaikilta osin täysin kolmikielisenä suomen, ruotsin ja englannin kielillä. LIN3-koulutus toteutettiin sulautuvana opetuksena flipped classroom -menetelmällä, jolloin koulutuksessa yhdistettiin verkko- ja lähiopetusta. Lisäksi osallistujien fyysisen sijainnin vuoksi osallistujille järjestettiin mahdollisuus osallistua koulutuksessa järjestettäviin tapaamisiin Adobe Connect-verkkoneuvotteluohjelman kautta. LIN3-koulutuksen ajankohta lukuvuonna 2012–2013 oli 26.10.2012–31.5.2013. Kurssilta kerätyn kurssipalautteen perusteella kurssin keskiarvosanaksi tuli 4,8 (asteikolla 1-5).

LIN3 koulutuksen osaamistavoitteet

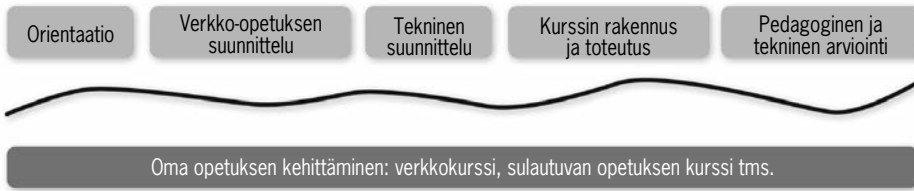
LIN3-koulutukselle on suunniteltu EduLab-neuvottelukunnan aineasiantuntijoiden ja EduLabin pedagogien välisenä yhteistyönä LIN3-koulutuksen osaamistavoitteet. Koulutuksen osaamistavoitteina lukuvuonna 2012–2013 olivat: ”Opintojakson hyväksytyn suorittamisen jälkeen osallistuja osaa:

- suunnitella verkko-opetusta osittain tai kokonaan verkossa/verkkokursseina toteutettavaksi
- suunnitella ja tuottaa digitaalista oppimateriaalia verkkoympäristöön tuottaa tarvittavaa digitaalista oppimateriaalia ja verkkoaineistoja verkko-opetukseen
- arvioida omaa verkkokurssia pedagogiikan ja tekniikan näkökulmista
- toimia kollegoilleen mentorina verkko-opetuksen kehittämisessä”.

LIN3-koulutuksen sisällöt

LIN3-koulutuksessa tutustutaan verkko-opetuksen ja digitaalisen oppimateriaalin suunnitteluun ja toteuttamiseen käytännössä. Kurssin aikana osallistuja toteuttaa omaan opetukseen liittyvän digitaalisen oppimateriaalin kehittämishankkeen (verkkokurssi, sulautuvan opetuksen/blended learning -kurssi tai verkkokurssin osa). Kehittämishanketta työtetään koko kurssin ajan mentoritoiminnan, kurssin ja verkkoaineiston, tehtävien, verkkoneuvottelujen (Adobe Connect), sosiaalisen median välineiden ja ryhmätapaamisten tuella.

Learning in Networks 3 – Verkko-opetuksen toteutus

Kuva 1. LIN3-koulutuksen jaksot lukuvuonna 2012–2013.

Kurssin tavoitteet räätälöidään yhdessä oman mentorin kanssa vastaamaan kunkin osallistujan sen hetkistä osaamista ja tarvetta. Kurssin suoritettuaan osallistujat osaavat suunnitella ja toteuttaa verkko-opetusmateriaalia ja toimia ohjaajana muille opettajille.

LIN3-koulutus koostui lukuvuonna 2012–2013 seuraavista jaksoista:

- Orientaatio
- Verkko-opetuksen suunnittelu
- Tekninen suunnittelu
- Kurssin rakentaminen verkko-ympäristöön ja kurssin toteutus
- Tekninen ja pedagoginen arviointi.

LIN3-koulutuksen teoreettinen tausta

LIN3-kurssin teoreettisena taustana on linjakkaan opetuksen (esim. Biggs & Tang, 2011) mukaisen suunnitteluprosessin toteutuksena osallistujien mielekästä oppimista (esim. Bransford, Brown & Cocking, 2004; Howland, Jonassen & Marra, 2012; Löfström & al, 2010) tukeva konnektivistinen (Siemens, 2005) sulautuvan opetuksen (esim. Garrison, 2011) -kurssi, joka toteutettiin Flipped Classroom (esim. Knewton, 2011) -menetelmällä. Kurssin verkko-oppimisympäristö rakennettiin verkko-opetuksen tähtimallin idean mukaan (esim. Pönkä, 2010).

Linjakas opetus

LIN3-koulutuksen suunnittelun tukena käytettiin linjakkaan opetuksen mallia (esim. Biggs & Tang, 2011). Linjakkaan opetuksen mallin avulla opettaja voi suunnitella opetusta sellaiseksi, että se edistää opiskelijoiden syvällistä oppimista. Linjakkaan opetuksen ydinajatus on, että opetuksen keskeiset elementit; osaamistavoitteet, opiskeltavat sisällöt, opetusmenetelmät ja osaamisen arviointitavat, ovat linjassa keskenään. Tällöin ne tukevat kurssin osaamistavoitteiden saavuttamista ja opiskelijoiden syvällistä oppimista. (Mt., 2011.)

Konnektivismi

LIN3-koulutuksen oppimisteoreettisena lähtökohtana oli konnektivistinen oppimiskäsitys (esim. Siemens, 2005). Konnektivismin ydinajatuksena on yhdistää oppiminen ja teknologinen ympäristö. Konnektivismin mukaan oppiminen on prosessi, jota tapahtuu erilaisten teknisten laitteiden kautta erilaisissa kehittyvissä ja digitaalisissa ympäristöissä. Siten oppimisessa yhdistyvät opiskelijan opiskelutoiminnot erilaisten teknisten välineiden ja digitaalisten informaatiolähteiden kautta. (Mt., 2005.)

Sulautuva opetus (blended learning) ja flipped classroom -menetelmä

LIN3-koulutus toteutettiin sulautuvana opetuksena (esim. Garrison, 2011) flipped classroom -menetelmällä (esim. Knewton, 2011). Sulautuva opetus käsitettiin tässä koulutuksessa lähi- ja verkko-opetuksen yhdistelmänä sekä opiskelijoiden itsenäisenä opiskeluna että ryhmätyöskentelynä. Lähtökohtana sulautuvan opetuksen suunnittelussa oli tekniikan välinerooli opetuksessa. Tekniikan avulla oli mahdollista toteuttaa sellaisia pedagogisesti mielekkäitä työmuotoja, joita ei olisi pelkässä lähiopetuksessa pystytty toteuttamaan. (esim. Bonk & Graham, 2006; Garrison, 2011.)

Flipped classroom -menetelmällä (esim. Knewton, 2011) tarkoitetaan opetustapaa, jossa opettaja jakaa opiskelumateriaalin opiskelijoiden saataville etukäteen tutustuttavaksi, jolloin opiskelijat tutustuvat omalla ajallaan oppimateriaaliin ja tulevat lähiopetukseen esittämään oppimistehtäviään/-tuotoksiaan, esittämään kysymyksiä ja palautetta sekä keskustelemaan toisten opiskelijoiden kanssa. Opettaja voi jakaa materiaalin tutustuttavaksi eri tavoin, esimerkiksi pdf-materiaalina tai YouTube-videona. Flipped classroom -menetelmän idea on aktivoida opiskelijoita ja saada opiskelija soveltamaan oppimaansa tietoa (ulkoa opettelemisen sijaan). Lähiopetuksen tarkoituksena on toimia aktiivisen vuorovaikutuksen paikkana, passiivisen tiedon vastaanottamisen sijaan. (Mt., 2011.)

Mielekäs oppiminen ja ymmärtävä oppiminen

LIN3-koulutuksen oppimisteoreettisia lähtökohtia olivat myös ymmärtävä op-

piminen (esim. Bransford, Brown ja Cocking, 2004) ja etenkin mielekäs oppiminen. Jos opiskelija kokee opiskelun mielekkääksi, on opiskelu tehokasta ja lopputuloksena on syvällistä oppimista. Oppiminen on opiskelijan aktiivista kognitiivista toimintaa, joka pohjautuu opiskelijan aiempiin tietoihin ja käsityksiin opiskeltavasta asiasta. Opiskelussa korostetaan opiskelijan pyrkimystä ymmärtää opiskeltavaa asiaa ja tiedonrakentamisen tavoin tapahtuvaa oppimista, jolloin opiskelija rakentaa itselleen tieteellisen tiedon mukaista tietorakennetta. Oppimista voidaan edistää sosiaalisen vuorovaikutuksen avulla. Lisäksi oppimista edistävät myös mahdollisimman autenttiset oppimistilanteet ja opiskelumateriaalit. Oppimista tukee myös opiskelun reflektiivisyys eli opiskelijan mahdollisuus pohtia ja arvioida sekä ohjata omaa oppimistaan. Oppimista voidaan edistää myös tukemalla opiskeltavien asioiden siirtovaikutusta, jolloin opiskelija pystyy siirtämään tietystä tilanteesta oppimansa asian uuteen tilanteeseen eli ylittämään oppimisen tilannesidonnaisuuden rajat. (esim. Howland, Jonassen & Marra, 2012; Löfström & al, 2010.)

Asiantuntijaksi kehittyminen ammatillisena kehittymisenä

Asiantuntijuustutkimuksissa (esim. Be-reiter & Scardamalia, 1993; myös Bransford, Brown ja Cocking, 2004) on todettu, että asiantuntijoiden tietämys on jäsentynyt heidän asiantuntija-alueensa ydinkäsitteiden tai suurten ajatusten ja periaatteiden, ”big ideas”, ympärille, mikä ohjaa heidän ajattelutapaansa asiantuntija-alallaan. Jos edistynyt oppiminen käsitetään kehittymisenä kohti asiantuntijamaista toimintaa ja kykyä kehittää pätevyyttä tietyllä tutkimusalu-

eella, olisi opiskelun tavoitteena edistää oppijoiden kykyä tunnistaa heidän oma, opiskeltavan aihealueen asiantunteellinen tietopohja sekä saavuttaa ymmärrys tutkimusalueen pääkäsiteistä, -periaatteista ja ”suurista ideoista” sekä organisoida tiedot niiden mukaan, koska tällaisten tietorakenteiden muodostaminen toimii taitavan kognitiivisen toiminnan, kuten tiedon haun ja soveltamisen, sekä ongelmanratkaisun avaimena. (Mt., 2004.)

Verkko-opetuksen tähtimalli

LIN3-koulutuksen verkkoympäristön suunnittelun ja rakentamisen pohjana käytettiin verkko-opetuksen tähtimallia. Verkko-opetuksen tähtimalli tarkoittaa, että sosiaalisen median ja pilvipalveluiden kehittymisen myötä verkko-oppimisympäristö voidaan rakentaa yhdistämällä toimintoja useista eri verkkopalveluista. Tällöin kurssin verkkoympäristön keskiössä on koti- tai seurantasivu, johon linkitetään kurssilla käytettävät opiskelutoiminnot erilaisista verkkopalveluista. Kotisivuna voi olla esimerkiksi verkko-oppimisympäristö, ja opiskelutoimintoina voidaan linkittää esimerkiksi verkkoneuvotteluohjelma Adobe Connect, Googlen palveluita, YouTube -videoita ja muita sosiaalisen median pilvipalveluita. Verkko-opetuksen tähtimallin mukaan olennaista on, että opiskelijat voivat seurata ja osallistua kotisivun kautta kurssin verkkotyöskentelyyn. (Pönkä, 2010.)

LIN3-kurssin oppimisprosessi ja opetusmenetelmät

Lukuvuonna 2012–2013 LIN3-kurssi koostui viidestä jaksosta:

- Orientaatio
- Verkko-opetuksen suunnittelu

- Tekninen suunnittelu
- Kurssin rakentaminen verkko-ympäristöön, testaus ja kurssin toteutus
- Tekninen ja pedagoginen arviointi.

Ennen varsinaista kurssia kurssin ohjaajat kirjoittivat kurssin suunnittelublogia. Blogiin kirjoitettiin ajankohtaista tietoa kurssin suunnittelusta sekä seurattiin kurssin suunnittelun ja rakentamisen edistymistä. Kurssiblogia kirjoitettiin kurssin osallistujien kohderyhmän mukaisesti kolmikielisenä (fin, sve, eng). Kurssiblogiin lisättiin myös ruutu-kaappauskuvia LIN3-kurssin verkko-ympäristöstä sen rakentamisen edistymisen mukaan. Lisäksi kurssiblogin tarkoituksena oli myös tutustuttaa kurssin osallistujat ja ohjaajat toisiinsa (”ice-breaker”) jo ennen varsinaista kurssia sekä orientoida osallistujat opiskeluun kursilla.

Ennen varsinaista kurssia kurssin ohjaajat tekivät esittelyvideon kurssista. Myös esittelyvideo tehtiin kurssin osallistujien kohderyhmän mukaisesti kolmikielisenä (fin, sve, eng). Esittelyvideossa kurssin ohjaajat esittelivät itsensä ja tulevan LIN3-kurssin. Lisäksi esittelyvideon lopuksi toivotettiin osallistujat tervetulleiksi kurssille ja kurssin aloitustapaamiseen. Esittelyvideo laitettiin katsottavaksi YouTube -videopalveluun. Lisäksi video laitettiin osallistujien näkyville kurssin suunnittelublogiin. Linkki kurssin esittelyvideoon lähetettiin katsottavaksi myös osallistujille. Myös esittelyvideon tarkoituksena oli toimia ice-breakerina kurssin ohjaajien ja osallistujien välillä jo ennen varsinaista kurssia.

Kuva 2. LIN3-kurssin kurssiblogista ja esittelyvideosta lukuvuonna 2012–2013.

Ennen koulutusta LIN3-koulutuksesta tehtiin aikataulu myös Googlen kalenteriin. Kalenteri jaettiin jo tässä vaiheessa koulutuksen ohjaajien kesken ja varsinaisen koulutuksen aikana kalenteri jaettiin myös koulutukseen osallistujille. Tämä kalenteritoiminnon ansiosta kaikilla oli jatkuvasti pääsy kurssin kalenteriin ja he saivat reaaliaikaista tietoa aikatauluista, jos aikatauluihin tuli muutoksia.

Varsinainen LIN3-koulutus aloitettiin aloitustapaamisessa, jossa ohjelmassa oli koulutuksen esittely ja orientointi kurssille sekä tutustuminen toisiin kursiosallistujiin. Lisäksi aloitustapaamisessa osallistajat tekivät omat esittelyvideot, jotka myös laitettiin kurssin verkkoympäristöön osallistujien katsottavaksi. Myös osallistujien esittelyvideoiden tarkoituksena oli tutustuttaa osallistajat toisiinsa ("ice-breaker"). Kurssin aikana osallistajat kirjoittivat myös hankeblogia omista verkkokurssihankkeistaan, ja blogien kirjoittaminen aloitettiin jo aloitustapaamisessa.

Aloitustapaamisessa annettiin osallistujille myös koulutuksen esitehtävä tehtäväksi. Esitehtävässä kerättiin tietoa esimerkiksi osallistujien aiemmista tiedoista ja kokemuksista verkko-opetuksesta sekä sen suunnittelusta ja toteuttamisesta

ta että toiveista tulevaa LIN3-kurssia varten.

Koska kurssi oli suunniteltu ja toteutettiin Flipped classroom -menetelmällä, oli osallistujien tehtävänä kurssimoduulien aikana tutustua ensin kurssimateriaaliin ja tehdä sitten kunkin jakson tehtävä. Kurssimateriaalina oli sekä YouTube-videoluentoja, Adobe Connect-videoluentoja että kirjallista materiaalia opintojakson verkkoympäristössä. Myös tehtävä ja sen tekemiseen tarvittavat tiedot olivat saatavilla kurssin verkkoympäristössä. Flipped classroom -menetelmän perusteella kurssin jaksojen lopussa pidettiin kaikkien osallistujien ja ohjaajien yhteinen ryhmätapaaminen. Ryhmätapaamisessa käsiteltiin kukin jakson tehtävä, jolloin osallistajat saivat esitellä toisilleen ja keskustella tekemänsä tehtävästä.

LIN3-kurssin verkko-oppimisympäristön ja kurssimateriaalien toteutus

LIN3-kurssin verkkoympäristö rakennettiin verkko-opetuksen tähtimällin perusteella. Kurssin kotisivuna oli Moodle-oppimisalusta, jossa oli kurssin etusivu. Moodle-oppimisympäristön valintaan kurssin verkkoympäristöksi vaikuttivat esitehtävässä osallistujilta tulleet toiveet Moodlen käytöstä kurssilla. Myös osalla osallistujista oli suhteellisen vähän verkko-opetuksen kokemusta, mikä myös vaikutti Moodlen valintaan kurssin verkkoympäristöksi, jotta he saisivat kokemusta Vaasan yliopiston ylläpitämän oppimisympäristön käytöstä.

Kurssin Moodle-verkkoympäristön etusivun tavoitteena on antaa kokonais-

kuva kurssin sisällöstä. Kurssin etusivulla oli kurssin logo, tervetuloitovotukset kurssille, kurssin videoesittely (fin, sve, eng) ohjaajilta, osallistujien esittelyvideot ja tarvittavat keskustelualueet. Lisäksi kurssin etusivulla oli kurssi-informaatiot kolmella kielellä, linkit muihin tähtimallin osiin, kuten kurssin Adobe Connect-huoneeseen, kurssin Googlekalenteriin, osallistujien hankeblogeihin ja niiden RSS-syötteisiin sekä LIN3-kurssiblogiin.

Kuva 3. LIN3-kurssin verkkoympäristöä lukuvuonna 2012–2013.

Varsinaiset kurssin sisältömoduulit rakennettiin verkkoympäristöön kunkin kurssijakson mukaan. Koska kurssin osallistujien kielivalikoiman vuoksi kurssi toteutettiin kolmikielisenä, toteutettiin opintojakson verkkoympäristö visuaalisena ympäristönä, jolloin jokaiselle kielelle oli oma kurssimateriaali ja tehtäväalue (omassa sisältömoduulissaan). Eri kielten sisältömoduulien kuvainkittit laitettiin etusivulle rinnakkain. Käytännössä kurssin verkkoympäristössä jokaiselle kielelle oli oma visuaalinen sarakkeensa, jossa olevaa kuvainkittit klikkaamalla osallistuja sai kyseisen kielien kurssimateriaalisivun ja tehtävän esille.

Kuva 4. LIN3-kurssin verkkoympäristössä kolmikielisiä kurssimoduuleja lukuvuonna 2012–2013.

Jokaisesta kuvainkittit avautui oma kurssimateriaali ja -tehtävä jokaiselle kielelle. Siten erikieliset osallistujat pystyivät saavuttamaan kunkin jakson kurssimateriaalin ja -tehtävän yhdestä ja samasta paikasta. Kurssimateriaalina oli tähtimallisuunnittelun mukaisesti esimerkiksi videoluentoja, jotka oli sijoitettu YouTube-videopalveluun, Adobe Connect -ohjelmalla tehtyjä videoluentoja ja kirjallista kurssimateriaalia eri muodoissaan, kuten kurssikirjallisuutta ja internetissä saatavilla olevaa kirjallista materiaalia. Lisäksi kullekin kielelle omat tehtävät oli laitettu materiaaliin tutustumisen jälkeen, joten kunkin moduulin suorittamiseen tarvittavat kurssimateriaalit ja tehtävät löytyivät yhdestä ja samasta paikasta.

Kuva 5. LIN3-koulutuksen kurssimateriaalia ja tehtäviä Moodlessa lukuvuonna 2012–2013.

Kuva 6. LIN3-koulutuksen videoluentoa lukuvuonna 2012–2013.

Sulautuvan opetuksen tueksi kurssilla oli käytössä myös Adobe Connect -verkko-ohjelmisto, joten osallistujien oli mahdollista osallistua myös etäosallistumisena näihin ryhmätapaamisiin. Lisäksi osassa ryhmätapaamisia käytettiin mobiililaitteita opiskelun tukena, jolloin ryhmätapaamisten alustuksia toteutettiin iPadille ja iPhoneille saatavissa olevalla NearPod-sovelluksella, jossa osallistujat voivat seurata käsiteltävää PowerPoint-esitystä omalla iPad- tai iPhone-mobiililaitteellaan.

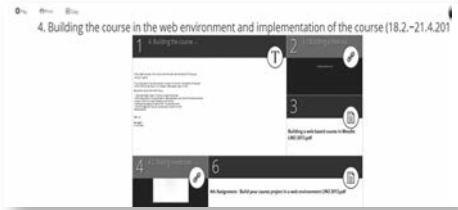
LIN3-koulutuksen ”4. Kurssin rakentaminen verkkoympäristöön ja toteutus” -jakso toteutettiin sosiaalisen median palveluihin kuuluvassa Edcanvas-oppimisympäristössä. Edcanvas on oppimisympäristö, johon opettaja voi rakentaa sulautuvan opetuksen mukaisen kurssitoteutuksen. Tähän ympäristöön opettaja voi koota esimerkiksi YouTube-videoita, Slideshare-kalvoja, muita materiaaleja ja tehtävänantoja opiskelijoille. Tähän mukaisesti osallistujille haluttiin tarjota pääsy tähän Edcanvas-oppimisympäristöön koulutuksen kotisivulta Moodlesta, joten tähän ympäristöön pääsyn mahdollistamiseksi laitettiin linkki tähän ympäristöön kurssin kotisivulta Moodlesta. Koska suurin osa LIN3-kurssin osallistujista ei ollut aiemmin käyttänyt Edcanvas-ympäristöä, teh-

tiin ympäristön käytöstä ohjevideo Jing-rudunkaappausvideo -ohjelmalla ja ohjevideo laitettiin kurssin Moodle-ympäristöön. Edcanvas-oppimisympäristö on saatavilla myös mobiiliversiona, joten mobiililaitteiden käyttäjiä varten LIN3-kurssin Moodle-ympäristöön laitettiin QR-koodi, jota skannaamalla mobiilikäyttäjät saivat tähän ympäristöön rakennetun kurssimateriaalit ja tehtävät näkyviin omalla mobiililaitteellaan.

Kuva 7. LIN3-kurssin ”4. Kurssin rakentaminen verkkoympäristöön ja toteutus” -jakso Moodlesta.

Edcanvas-oppimisympäristössä olivat aluksi ohjeet tämän ”4. Kurssin rakentaminen verkkoympäristöön ja toteutus” -jakson suorittamiseen. Tämän jälkeen Edcanvas-ympäristössä oli kurssimateriaalia kirjallisena materiaalina verkkokirjana, joka julkaistiin Issuu-palvelussa ja upotettiin Edcanvas-oppimisympäristöön. Issuu-palvelussa julkaistuja verkkokirjoja oli mahdollista lukea myös mobiililaitteilla. Tämän jakson tehtävänanto tehtiin Google Drive/Docs-palvelussa, ja tehtävä upotettiin myös Edcanvas-oppimisympäristöön. Myös tämä tehtävä oli luettavissa mobiililaitteiden kautta.

Kuva 8. LIN3-kurssin ”4. Kurssin rakentaminen verkkoympäristöön ja toteutus” -jakso Edcanvas-oppimisympäristössä.

Kuva 9. LIN3-kurssin ”4. Kurssin rakentaminen verkkoympäristöön ja toteutus” -jakson kurssimateriaalia verkkokirjana Issuu-palvelussa.

Kuva 10. LIN3-kurssin ”4. Kurssin rakentaminen verkkoympäristöön ja toteutus” -jakson tehtävänanto Google Drive/Docs -palvelussa.

Myös LIN3-kurssin ”5. Tekninen ja pedagoginen arviointi” -jakso toteutettiin sekä Moodlella että sosiaalisen median välineisiin kuuluvassa Learnist-oppimisympäristössä. Myös Learnist on oppimisympäristö, johon opettaja voi rakentaa sulautuvan opetuksen mukaisen kurssitoteutuksen. Tähänkin ympäristöön opettaja voi koota opiskelumateriaalia erilaisista sosiaalisen median palveluista ja antaa tehtävänantoja opiskelijoille. Tähtimallin mukaan LIN3-kurs-

silla laitettiin tähän Learnist-ympäristöön linkki LIN3-kurssin Moodlesta. Learnist -ympäristössä oli kurssimateriaalina videoluentoja upotettuina YouTube-videopalvelusta ja kirjallisuuna materiaalina videoluentojen handout-materiaaleja tallennettuina Slideshareen. Myös tämän jakson tehtävänanto tehtiin Google Drive/Docs -palvelussa, ja tehtävä upotettiin Learnist-ympäristöön.

Pohdinta ja johtopäätöksiä

Alustavana johtopäätöksenä on, että korkeakouluopettajien ammatillisen verkko-opetuksen kompetenssin edistäminen kolmikielisenä verkko-opetuksen koulutuksena on mahdollista toteuttaa LIN3-koulutuksen edellä esitellyn toteutustavan mukaisesti. Olennaista on huomioida koulutusta suunniteltaessa ja toteutettaessa mahdollisimman tarkasti kohderyhmän erityispiirteet, jotta koulutuksen avulla pystytään tukemaan mahdollisimman hyvin korkeakouluopettajien ammatillisen verkko-opetuksen kompetenssin kehittämistä.

Haasteita koulutuksessa tuotti se, että osallistujien pedagoginen ja tekninen lähtötaso vaihtelivat. Myös osallistujien tarpeet kehittää opetustaan ja opetusmateriaalia vaihtelivat, riippuen sekä opetettavasta aiheesta että opetuksen kohderyhmästä. Tässä koulutuksessa tämä ratkaistiin räätälöimällä opettajille erilaisia opetuksen kehittämisen ratkaisuja. Toisaalta kuitenkin tämä toimi koulutuksen vahvuutena ja voimavarana, kun erikieliset ja alojen opettajat pääsivät tutustumaan toistensa opetusratkaisuihin, keskustelemaan toistensa kanssa sekä saamaan ideoita toisiltaan omaan opetukseen.

Yhtenä kiinnostavana ilmiönä korkeakouluopetuksen kentällä voidaan katsoa olevan MOOC-kurssien ja OER-materiaalien kehitys. Kansallisille korkeakouluille tulevaisuuden haasteena voidaan katsoa olevan, miten esimerkiksi jo saatavilla olevia kansainvälisiä MOOC-kursseja olisi mahdollista sisällyttää osana kansallisten korkeakoulujen koulutusohjelmien koulutusvalikoimaan. Toinen kiinnostava ilmiö on oppimisympäristöjen fyysinen kehitys ja niiden vaikutus opetusmenetelmien kehittämiseen. Oppimisympäristöjen fyysinen kehitys mahdollistaa taas puolestaan opetusmenetelmien ja verkko-opetuksen kehittämisen eteenpäin. Kaiken kaikkiaan nykyään yhtenä haasteena ja mahdollisuutena korkeakouluopetuksen toteuttamisessa voidaan katsoa olevan opetushenkilöstön pedagoginen digitaalinen kompetenssi.

Lähteet

- Bereiter, C., & Scardamalia, M. (1993). *Surpassing ourselves. An inquiry into the nature and implications of expertise*. Chicago IL: Open Court.
- Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for Quality Learning at University*. New York: McGraw-Hill.
- Bonk, C. J., & Graham, C. R. (2006). *The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*. New York: Wiley.
- Bransford, J., Brown, A.L., & Cocking, R.R. (2004). *Miten opimme. Aivot, mieli, kokemus ja koulu*. Helsinki: WSOY.
- Garrison, D.R. (2011). *E-Learning in the 21st Century: A Framework for Research and Practice*. New York: Routledge.
- Howland, J., Jonassen, D.H., & Marra, R.M. (2012). *Meaningful learning with technology*. Boston: Pearson.
- Knewton. (2011). The Flipped Classroom. Luettu 26.10.2013 osoitteesta: <http://www.knewton.com/blog/knewton/2011/08/29/flipped-classroom-infographic/>.
- Löfström, E., Kanerva, K., Tuuttila, L., Lehtinen, A., & Nevgi, A. (2010). *Laadukkaasti verkossa: Verkko-opetuksen käsikirja yliopisto-opettajalle*. Helsinki: Yliopistopaino. Luettu 26.10.2013 osoitteesta: http://www.helsinki.fi/julkaisut/aineisto/hallinnon_julkaisuja_71_2010.pdf.
- Pönkä, H. (2010). *Sosiaalisen median ottaminen opetuskäyttöön*. Luettu 26.10.2013 osoitteesta: <http://www.slideshare.net/hponka/sosiaalisen-median-ottaminen-opetuskyttn>.
- Siemens, G. (2005). *A Learning Theory for the Digital Age*. Luettu 26.10.2013 osoitteesta: <http://www.elearnspace.org/Articles/connectivism.htm>.

